

Kwink voor sociaal-emotioneel leren

Kwink voor burgerschap

Versie december 2025

Inleiding

Zomer 2025 is er een [leerplankader](#) voor een christelijke SoVa-methode opgeleverd die is ontwikkeld in opdracht van de SLRO. Dit leerplankader dient als instrument dat scholen kunnen gebruiken om (bestaande) lesmethodes te toetsen op visie en inhoud. Daarnaast kan het dienen als uitgangspunt tot gesprek met uitgevers. Uiteraard bepaalt een school zelf hoe belangrijk zij de aspecten die in het leerplankader staan vinden. Wanneer een aspect dat de school relevant vindt niet of alleen impliciet aan bod komt in de methode, kan een school zelf bepalen hoe zij dat aspect toevoegen in de lessen. Het hoeft niet te betekenen dat een methode niet geschikt is voor de school.

In het voorliggende document wordt de methode 'Kwink' door de uitgever zelf getypeerd op basis van de meest relevante aspecten uit het leerplankader. Ook hebben de uitgevers zelf aangegeven aan welke (nieuwe) kerndoelen hun methode aandacht besteed. Onderwijsadviseurs van KOC (Ben Evink) en Driestar educatief (Bertine Haverhals), hebben de beschrijvingen van de uitgevers doorgenomen en vergeleken met de methodes. Zij bevestigen dat de beschrijvingen een goed beeld geven van de methode. Daarnaast hebben zij een samenvatting van die beschrijvingen gemaakt die je in een overzichtsdocument van vijf SoVamethoden vindt. Alle documenten zijn te vinden op de webpagina <https://slro.nl/cases/analyse-van-vijf-sova-methoden/>.

De SLRO is de uitgever erkentelijk voor zijn medewerking aan dit onderzoek en deze vergelijking. We hopen dat het scholen helpt om een keus te maken voor een methode voor de eigen school.

Voor een beschrijving van de methode op de site van de SLRO zie <https://slro.nl/leermiddelen/kwink/>

1. Zijn er ontwikkelingen geweest of gaan die komen bij je methode?

Omschrijf hier je antwoord:

Nieuw in schooljaar 2025-2026 zijn de toegevoegde Kwinkelingen: korte momenten van rust, aandacht en verbinding in de klas.
Nieuw in schooljaar 2026-2027 SEL-college: een overzicht van korte video's over Sociaal emotioneel leren voor de leerkrachten.

2. Welke tijdsinvestering vraagt de methode?

Omschrijf hier je antwoord:

Ca. 30 minuten per week (20 lessen van 45-60 min. per schooljaar; elke les is te verdelen over twee weken).

Kantooradres

Nieuwe Tiendweg 11a (Unit I)
2922 EN Krimpen a/d IJssel

T 06 517 58 522

E info@slro.nl

W www.slro.nl

KvK 80864988

RSIN 861830064

IBAN NL49 RABO 0363 6491 66

Voor Kwink voor burgerschap daarnaast nog ca.5 lessen per schooljaar, afhankelijk van de keuze van de school.

Vragen naar aanleiding van het leerplankader christelijke SoVA-methode:

3. Wat vind je van de uitkomsten van de enquête die vooraf is gehouden?
Herken je de resultaten in de praktijk?

Omschrijf hier je antwoord:

Bij Kwink herkennen we ons in veel van de thema's die door de scholen belangrijk worden gevonden. Er zijn verschillen waar het gaat om het expliciet maken van geloof en Bijbel. Wij denken dat scholen dat met onze methode gemakkelijk zelf kunnen toevoegen.

4. Mens- en wereldbeeld

- a. Welk mens- en wereldbeeld zit er achter je methode?

Omschrijf hier je antwoord:

Een paar uitgangspunten van het mens- en wereldbeeld van Kwink zijn:

Ieder mens is waardevol als individu; je mag je gekend en gewaardeerd weten.

Tegelijk leven mensen nooit alleen op zichzelf, we leven in verschillende sociale contexten waarin we soms ook verschillende rollen en posities kunnen innemen.

De sociale context waarin kinderen op school leven en leren, moet veilig en uitdagend zijn.

Wij geloven niet in het recht van de sterkste, maar in eerlijkheid en rechtvaardigheid.

We geloven ook in groei: dat je niet op je fouten wordt afgerekend, maar de kans krijgt om te leren en opnieuw te proberen.

De wereld waarin we leven, beschouwen we bij Kwink als een kostbare plek. Mensen hebben de verantwoordelijkheid om op een zorgzame en verstandige manier met elkaar en de wereld om te gaan.

Een van de kernwaarden van onze methode is empathie. Mensen zijn in staat om zich te verplaatsen in een ander, rekening te houden met een ander en de ander te helpen.

- b. Hoe komt dat in de praktijk tot uiting?

Omschrijf hier je antwoord:

In Kwink worden kinderen niet gereduceerd tot één type gedrag. We maken kinderen ervan bewust dat ze verschillende eigenschappen, gedragsmogelijkheden en stemmingen hebben en leren hen om daar meer grip op te krijgen. Dat doen we aan de hand van de vijf wetenschappelijk onderbouwde gedragscompetenties: zelfbewustzijn, besef hebben van de ander, keuzes kunnen maken, zelfmanagement en relatievaardigheden.

- c. Hoe kan een school die uitgaat van het mens- en wereldbeeld dat beschreven is in het leerplankader, je methode gebruiken op een manier dat het daarmee overeenkomt?

Omschrijf hier je antwoord:

Het mens- en wereldbeeld van Kwink laat zich naar onze indruk goed verenigen met het mens- en wereldbeeld in het leerplankader. Een verschil is wel de expliciete verwijzing naar Bijbel en geloof; die vindt een school in Kwink niet. Men kan ervoor kiezen om die impliciet te laten zijn, óf een school kan dit zelf toevoegen als fundering van het 'waarom' van deze aanpak van sociaal-emotioneel leren. Dat kan op beleidsniveau van de school, maar ook op concrete momenten in de lessen. (Bijvoorbeeld door tijdens een les met de kinderen te delen: 'De Bijbel roept op tot barmhartigheid. Daarover gaat het ook in de Kwinkles van vandaag.')

Een speciaal punt van aandacht is de in het SLRO-leerplankader genoemde gebrokenheid / onvolmaaktheid: dat de mens op eigen kracht niet in staat is tot het goede leven. Dit uitgangspunt wordt in Kwink niet teruggevonden.

Scholen die vanuit dit uitgangspunt werken en een spanning ervaren, kunnen sociaal-emotioneel leren benaderen vanuit een christelijk / theologisch perspectief op het begrip 'floreren' (dr. P. Baarda – Driestar educatief).

5. In welke mate zijn de volgende uitgangspunten die de SLRO hanteert voor alle methoden die ze wil aanbevelen/laten ontwikkelen van toepassing voor je methode?

	Niet van toepassing	Een beetje van toepassing	Veel van toepassing	Volledig van toepassing	Omschrijf in deze kolom je toelichting (indien van toepassing)
Samenstelling					
1. De leerkracht houdt de regie, niet de lesmethode				x	Omschrijf hier je toelichting: Veel keuzevrijheid in oefeningen
2. Echt contact gaat boven virtueel contact				x	Omschrijf hier je toelichting: In elke klas gaan kinderen concreet met elkaar in gesprek en aan de slag
3. Geen individualisme, er moet voldoende ruimte zijn voor leren in gezamenlijkheid				x	Omschrijf hier je toelichting: Volledig groepsgericht aanpak
4. Digitale hulpmiddelen zijn ter ondersteuning en/of zijn vervangbaar door andere middelen of kunnen		x			Omschrijf hier je toelichting: Digibord is ter ondersteuning, maar wel onmisbaar voor de les. Elke les bevat een filmpje, ook andere lesinhoud wordt via het digibord met de kinderen gedeeld.

weggelaten woorden					
Inhoud:					
5. Er wordt met eerbied gesproken over God, de Bijbel en de schepping		x			Omschrijf hier je toelichting: Er wordt niet over God gesproken. We bieden de garantie dat er niet gevloekt wordt en niet negatief over geloof wordt gesproken.
6. Respect voor elk mens als schepsel van God en eerbied voor het leven			x		Omschrijf hier je toelichting: Respect voor elk mens en eerbied voor het leven zijn belangrijke waarden, de identificatie als schepsel van God ontbreekt.
7. Van mensen worden geen idolen gemaakt				x	Omschrijf hier je toelichting:
8. In de methode gaat het over meer dan kennis en vaardigheden. De methode besteedt aandacht aan waarden en normen die in overeenstemming zijn met de Bijbel en de reformatorische traditie			x		Omschrijf hier je toelichting: Er is aandacht voor normen en waarden, de manier waarop dit gebeurt past goed bij Bijbel en reformatorische traditie (zie hierboven bij mensbeeld). Er is veel aandacht voor emoties van kinderen. Vaardigheden spelen bij Kwink een belangrijke rol: sociale vaardigheden zijn gedragscompetenties die een kind verder helpen.
9. Er wordt (ook) gebruik gemaakt	x				Omschrijf hier je toelichting:

van christelijke bronnen. (Zo ja, bij opmerkingen noteren welke bronnen)					
10. De leermiddelen doen recht aan de werkelijkheid			x		Omschrijf hier je toelichting: Kwink gaat over reëel gedrag, in de reële wereld om kinderen heen. Dit gedrag benaderen we in eerste instantie vanuit een fictieve wereld. Dat doen we om onderdelen van de werkelijkheid tijdelijk uit te vergroten, zodat kinderen hier in de werkelijkheid meer oog voor krijgen.
11. De leermiddelen hebben oog voor Gods grootheid in de schepping en de gebrokenheid in de wereld. Waarbij het bij gebrokenheid gaat om de zonde van ons mensen én om de gevolgen van de zondeval (bijvoorbeeld ziekte en onvolmaaktheid)	x				Omschrijf hier je toelichting: Zie de toelichting bij vraag 5C.
12. De leermiddelen zijn doortrokken van christelijke waarden				x	Omschrijf hier je toelichting: Kwetsbaarheid, naastenliefde en hoop zijn belangrijke waarden.
13. Thema's, teksten en illustraties passen bij een			x		Omschrijf hier je toelichting: Over het algemeen gaat dit goed. Nu en dan zijn er kleine onderdelen die door scholen als strijdig met de reformatorische identiteit

reformatorische levenswijze					worden ervaren: bijvoorbeeld een loterij in de animatievideo's. We zijn bereid om na te denken over een beknopte toe te voegen index per jaargang, waarbij scholen hierop gewezen worden en een alternatief wordt gesuggereerd.
14. Andere opvattingen en leefwijzen komen aan de orde wanneer dat relevant is				x	Omschrijf hier je toelichting: Met name in de lessen Kwink voor burgerschap.
15. De leermiddelen besteden aandacht aan het leren vormen van een mening en het maken van verantwoorde keuzes				x	Omschrijf hier je toelichting: Ook in het kader van de 21 ^e eeuwse vaardigheden.

6. Komen alle aspecten van de geselecteerde **kerndoelen** (zie hoofdstuk 3 leerplankader) in je methode terug en is het aanbod toereikend om aan de betreffende kerndoelen te werken?
- a. Zo niet, welke onderdelen niet/minder?

Omschrijf hier je antwoord:

De kerndoelen op het gebied van sociaal-emotioneel leren zijn volledig afgedekt in de methode.

De kerndoelen voor burgerschap zijn afgedekt voor zover ze op lesniveau te realiseren zijn. (Niet schoolcultuur, monitoring en vormen van de schoolvisie.)

Zie verder de bijlage aan het eind van dit document waarin voor de nieuwe kerndoelen (2025) wordt aangegeven welke deelaspecten in de methode aan bod komen.

7. Op welke manier geeft je methode **ondersteuning voor pedagogisch-didactisch handelen van de leerkracht?**

Lesdoel wordt aangegeven en leerkrachten weten hoe ze tijdens de les kunnen monitoren of het doel is/wordt behaald.

Omschrijf hier je antwoord:

Ja. Het lesdoel wordt ook elke les met de kinderen gedeeld, zowel aan het begin als aan het eind. Dit gebeurt op een vaste plek in de digibordomgeving.

Er worden tips gegeven voor differentiatie / afstemmen op specifieke onderwijsbehoeften (zowel ondersteuning als uitdaging)	Omschrijf hier je antwoord: Ja
Leerkrachten krijgen handvatten hoe ze leerlingen kunnen stimuleren om na te denken over hun eigen ontwikkeling	Omschrijf hier je antwoord: ja
Er wordt gebruik gemaakt van ervaringsleren: door actief situaties te (laten) ervaren, ontstaat er ruimte voor reflectie en verbetering van het gedrag.	Omschrijf hier je antwoord: Ja, onder andere door expliciete aandacht voor transitie bij elke les.
Overige opmerkingen	Omschrijf hier je antwoord: Bij Kwink wordt het pedagogisch-handelen van de leerkracht niet alleen versterkt in het lesmateriaal, maar ook in een uitgebreid (facultatief) trainingsaanbod. Hieronder vallen ook webinars en uitlegvideo's voor leerkrachten.

8. Welke praktische ondersteuning wordt geboden om een **veilige omgeving** voor leerlingen te (blijven) bieden?

Tips voor leerkrachten voor preventief én curatief handelen?	Omschrijf hier je antwoord: Elke les eindigt met het onderdeel 'transitie', waarmee leerkrachten doorlopend werken aan preventie. Curatief handelen wordt mede ondersteund met concrete handreikingen in de vorm van zogeheten Kwink-slagen (hoewel deze in belangrijke mate ook preventief zijn). Daarnaast zijn er aanvullende producten bij de methode die ook curatief kunnen worden ingezet.
Concrete materialen voor leerlingen?	Omschrijf hier je antwoord: Ja: bijvoorbeeld een 'Rustvis' (=knuffelvis) die helpt om rustig te worden. Handpoppen om situaties mee uit te spelen, een emotiedagboek, kwartetspel, emotiethermometer, etc. Op www.kwinkopschool.nl/sel-producten staan alle additionele materialen voor kinderen.
Suggesties voor ouderbetrokkenheid?	Omschrijf hier je antwoord: Ouderbrief, oudermagazine, koelkastposter voor thuis, ondersteuning voor ouderavond.
Overige opmerkingen	Omschrijf hier je antwoord:

9. In welke mate zijn de volgende **uitgangspunten van identiteit en didactiek** van toepassing voor je methode?

N.B. wanneer iets niet aan bod komt, hoeft dat geen bezwaar te zijn. Een school krijgt wel inzichtelijk op welke punten het zelf aanvullende doelen kan stellen/activiteiten kan aanbieden als het betreffende punt door het team waardevol wordt gevonden.

In de methode is aandacht voor...	Niet van toepassing	Een beetje van toepassing	Veel van toepassing	Volledig van toepassing	Omschrijf in deze kolom je toelichting (indien van toepassing)
1. Verhouding tot God (Godskennis, zelfkennis, Christuskennis).	X				Omschrijf hier je toelichting:
2. Omgaan met gebrokenheid (/gevolgen) van zonde (niet kunnen voldoen, omgaan met/ verdragen van lijden).	X				Omschrijf hier je toelichting:
3. Vrijheid onder het gezag van God (tegenhanger van het liberalisme).		X			Omschrijf hier je toelichting: Bij Kwink besteden we veel aandacht aan verantwoorde vrijheid: leren om verstandige keuzes te maken die passen bij jezelf en de ander. Daarbij noemen we God niet als autoriteit.
4. Verantwoordelijkheid (voor jezelf en voor de ander) vanuit afhankelijkheid.			X		Omschrijf hier je toelichting: Verantwoordelijkheid is een belangrijk thema in Kwink, dit benaderen we niet altijd vanuit afhankelijkheid.
5. Een veilige groep creëren waarin fouten gemaakt mogen worden en waarin geleerd kan worden.				X	Omschrijf hier je toelichting:
6. Waarden centraal stellen als rode draad door de methode. De school moet dit verbinden aan de eigen visie. Competenties zijn concretisering van de waarden of dragen bij aan het leren 'uitoefenen' van de waarden.				X	Omschrijf hier je toelichting:
7. Lessen illustreren met personen uit de (Bijbelse) geschiedenis (denk aan: Jozef en zelfbeheersing, Corrie ten	X				Omschrijf hier je toelichting:

Boom en vergevingsgezindheid, Anne van der Bijl over moed, C.S. Lewis over vreugde, ed.).					

10. Zelfinzicht en zelfkennis zijn ons inziens relevante voorwaarden om te kunnen werken aan sociale en emotionele competenties.

Hoeveel aandacht wordt er in de methode besteed aan de volgende aspecten?

	Wordt geen aandacht aan besteed	Wordt een beetje aandacht aan besteed	Wordt veel aandacht aan besteed	Omschrijf in deze kolom je voorbeelden en/of geef je toelichting
1. Karaktereigenschappen en hun valkuilen (kernkwaliteiten). Wie ben ik? Waar ben ik goed in? Wat vind ik lastig?			x	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
2. Zelfwaardering/ zelfvertrouwen/ zelfzorg : Wie ben ik en van Wie ben ik en hoe kan ik tevreden leren zijn met wie ik ben. Leren herkennen en omgaan met eigen grenzen. Bij zelfvertrouwen ook ingaan op balans met afhankelijkheid.			x	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Zelfkennis en zelfmanagement zijn belangrijke competenties voor Kwink, daarbinnen komen ook deze genoemde onderwerpen aan de orde.
3. Gevoelens en (basis)emoties herkennen en benoemen . Hierin beginnen bij de vier basisemoties en naarmate kinderen ouder worden uitbreiden naar meer gevoelens en gelaagdheid in gevoelens. Ook emotieregulatie aan bod laten komen.			x	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: We werken bij Kwink veel en gedifferentieerd aan emotiewoordschat en emotieregulatie. Het 'Kwink emotiewiel' wordt door scholen als zeer bruikbaar en nuttig ervaren.

4. Bewustzijn ontwikkelen van eigen verbale en non-verbale communicatie.			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Dit is een vast onderwerp in de lessen.
5. Vervulling van psychologische basisbehoeften: relatie, competentie en autonomie. Deze drie basisbehoeften zijn niet 'los verkrijgbaar'. Ze moeten altijd in samenhang worden beschouwd. Autonomie vooral zien als 'verantwoordelijkheid nemen'. Wanneer je dat doet met 'oog voor relatie/verbondenheid', is het juist iets wat heel goed past bij een christelijke mensbeeld.			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Relaties hanteren is een van de gedragscompetenties van Kwink, daarbinnen komen ook deze thema's aan bod.
6. Aandacht voor en benoemen van schurende polariteiten tussen bijvoorbeeld autonomie en relatie. Soms is nadruk op zelfzorg bijvoorbeeld belangrijk en soms meer aandacht op zorg voor de ander. Elk kind heeft daarin iets anders te leren en soms verschilt het per moment wat er nodig is, hoe kunnen kinderen daarin 'phronesis' (praktische wijsheid) ontwikkelen?			x	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Kinderen leren bij het maken van keuzes af te wegen tussen hun eigen belang en dat van de ander, bijvoorbeeld d.m.v. <u>Kwink-slag de 'keuzechecker'</u>.

11. Welke waarden komen (mogelijk zonder dat ze als waarde benoemd worden) in welke mate terug in de lessen?

	Wordt geen aandacht aan besteed	Wordt een beetje aandacht aan besteed	Wordt veel aandacht aan besteed	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
1. Barmhartigheid (ik leef mee met een ander en help een ander)			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
2. Zelfbeheersing (ik kan nee zeggen tegen mezelf) Matigheid (Ik doe niet alles wat kan. Ik kies bewust) Koppeling met tevredenheid en geduld			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
3. Rechtvaardigheid , gekoppeld aan Eerlijkheid (ik ben eerlijk en geef anderen wat van hen is)			x	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
4. Trouw (ik doe wat ik beloof)		X		Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
5. Respect (ik blijf vriendelijk naar een ander, ook als die iets anders vindt of doet dan ik) Koppeling met gehoorzaamheid en interesse tonen			x	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Het onderwerp gehoorzaamheid wordt in Kwink niet zozeer vanuit een hiërarchisch perspectief benaderd, maar meer in de context van regels en afspraken.
6. Vrede/vreedzaamheid, Vriendelijkheid (concretisering van naasteliefde)			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting:
7. Verantwoordelijkheid (ik kan uitleggen wat ik doe. Ik voel me verantwoordelijk tegenover God en mijn naasten) Koppeling met moed			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Verantwoordelijkheid en moed worden in Kwink ook verbonden met durf: wat als je iets spannend vindt, maar het toch moet doen.

8. Rentmeesterschap (ik ga goed om met de spullen van mezelf en anderen) koppeling met aandacht, verwondering		X		Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Het woord rentmeesterschap wordt niet gebruikt, wel: verantwoordelijk omgaan met de aarde, met spullen en met elkaar.
9. Nederigheid, zelfverloochening Koppeling met zachtmoedigheid		x		Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Bescheidenheid en zachtmoedigheid komen wel aan de orde, nederigheid / zelfverloochening niet.
10. Vergeving en herstel			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Zowel in het kader van conflicthantering als in het omgaan met eigen/ andermans falen.
11. Vreugde, speelsheid, blijdschap, dankbaarheid			X	Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Wij vinden vreugde, speelsheid en blijdschap cruciale onderdelen van onderwijs en pedagogiek. Daar besteden we dan ook veel aandacht aan. Kwink is (ook) een methode waar kinderen en leerkrachten vrolijk van worden!
12. Vrijheid onder Gods gezag		X		Omschrijf hier je voorbeelden en/of geef je toelichting: Met Kwink leren kinderen op een verantwoorde manier omgaan met vrijheid.

13. Ik-jij-wij:

- a. Waar ligt de focus in de methode?

Omschrijf hier je antwoord:

Dit is bij Kwink echt evenwichtig verdeeld. Dat maken we ook inzichtelijk voor scholen, doordat we werken met vijf kerncompetenties die gaan over ik, jij en wij. In elke les staat 1 competentie centraal.

- b. Welke lesinhouden uit de laatste tabel in hoofdstuk 5 komen niet aan bod

Omschrijf hier je antwoord:

Wordt hier hoofdstuk 5 van het leerplankader bedoeld? In dat geval: nederigheid en zelfverloochening

- c. Welke lesinhouden komen in de methode óók aan bod, die niet in de tabel staan?

Omschrijf hier je antwoord:

- Aandacht voor groepsdynamiek
- verschillende fasen van het groepsproces (norming, storming, performing etc.)
- rol van de leerkracht in groepsproces en gedrag (meer regie nemen)
- emotiewoordschat: hier werken we bij Kwink heel gericht aan
- rust in de klas: aandachtsoefeningen

14. Overige opmerkingen:

Wat vind je relevant voor (christelijke) scholen dat ze weten over je methode?

Omschrijf hier je antwoord:

Kwink is een complete, toegankelijke aanpak die is gebaseerd op wetenschappelijke inzichten uit internationaal onderzoek. De Erkenningscommissie Jeugdinterventies heeft Kwink erkend als 'goed onderbouwd'. Kwink is daardoor opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) met recentelijk een her-erkenning. Kwink wordt aangeboden in een zeer aantrekkelijke digibordomgeving, die door kinderen en leerkrachten positief gewaardeerd wordt. Bij Kwink wordt sociaal-emotioneel leren leuk!

BIJLAGE

Kerdoelen primair onderwijs versie zomer 2025

Burgerschap (19 en 21) + mens en maatschappij (25-28)

(Die december 2025 zijn goedgekeurd door de tweede kamer)

In onderstaande kerndoelen is met een groene arcering aangegeven door de uitgever aan welke deelaspecten van de nieuwe kerndoelen de methode aandacht besteedt en/of voor welke deelaspecten de methode dekkend is.

KERNDOEL 19: DE SCHOOL GEEFT VORM AAN DE DEMOCRATISCHE OEFENPLAATS.

Burgerschap 19A - De school stimuleert sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen.

Het gaat hierbij om:

- aanbieden van kennis en vaardigheden ten aanzien van basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de diverse samenleving, gericht op respectvolle omgang;
- stimuleren van sociale vaardigheden en kritische denkvaardigheden;
- stimuleren van respectvolle communicatie, offline en online;
- aanbieden van activiteiten die sociale cohesie en actief burgerschap stimuleren.

KERNDOEL 20: DE LEERLING LEERT OVER SAMENLEVEN IN EEN DEMOCRATISCHE RECHTSSTAAT.

Burgerschap 20A - De leerling redeneert over het belang van basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van de betekenis van basiswaarden van de democratische rechtsstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit;
- beschrijven hoe de Grondwet, kinder- en mensenrechten basiswaarden van de democratische rechtsstaat mogelijk maken;
- redeneren over hoe vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit met elkaar op gespannen voet kunnen staan;
- ervaringen opdoen met het voeren van dialogen, omgaan met conflicten en gelijkwaardige behandeling;
- herkennen en benoemen hoe basiswaarden van de democratische rechtsstaat een rol spelen in de samenleving en het eigen leven.

Volgens het waarderingskader van de onderwijsinspectie gaat het bij de basiwaarden van de democratische rechtsstaat om de volgende aspecten:

De basiswaarde vrijheid wordt bevorderd door aandacht voor vrijheid van meningsuiting en autonomie.

Gelijkwaardigheid wordt bevorderd in de vorm van het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie.

Solidariteit wordt bevorderd door verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid

Burgerschap 20B - De leerling verkent hoe die kan omgaan met diversiteit in de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van aspecten van diversiteit: godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap en seksuele gerichtheid;
- verkennen van de eigen identiteit ten aanzien van aspecten van diversiteit;
- herkennen en benoemen van stereotypering, discriminatie en uitsluiting;
- benoemen van het belang dat mensen elkaar gelijkwaardig behandelen;
- ervaringen opdoen met het omgaan met verschillende perspectieven en ervaringen van anderen, overeenkomsten en verschillen, oordeel uitstellen, omgaan met mogelijkheden en gedrag van anderen.

KERNDOEL 21: DE LEERLING DOET ERVARINGEN OP MET DEMOCRATISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID.

Burgerschap 21A - De leerling verkent mogelijkheden om democratisch te handelen.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven hoe je door middel van inspraak, verkiezingen en vertegenwoordiging invloed kunt uitoefenen;
- ervaringen opdoen met inspraak en besluitvorming;
- ervaringen opdoen met het uitdrukken van eigen standpunten, luisteren naar argumenten van anderen, compromissen sluiten en omgaan met de uitkomsten van besluitvormingsprocessen;
- benoemen welke bijdrage de leerling zelf levert aan democratisch handelen.

Burgerschap 21B - De leerling verkent mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- benoemen van taken, rollen, rechten en plichten van jezelf en anderen in de samenleving;
- onderzoeken van maatschappelijke initiatieven, bewegingen en organisaties en de middelen die zij aanwenden om bij te dragen aan de samenleving of veranderingen in de samenleving teweeg te brengen;
- verkennen van actuele, maatschappelijke en duurzaamheidsvraagstukken;
- ervaringen opdoen met verantwoordelijkheid nemen voor en bijdragen aan het welzijn van anderen;
- verkennen van mogelijkheden om vanuit eigen idealen bij te dragen aan de samenleving, nu en in de toekomst.

KERNDOEL 25: DE LEERLING ONDERZOEKT VRAAGSTUKKEN OVER MENS EN SAMENLEVING

Mens en maatschappij 25A - De leerling analyseert maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen en benoemt waarden en belangen.

Het gaat hierbij om:

- analyseren aan de hand van overeenkomsten en verschillen, continuïteit en verandering, en oorzaken en gevolgen;
- benoemen van de schaalniveaus waarop verschijnselen zich voordoen;
- onderscheiden van perspectieven van personen en groepen en van geografische, historische en economische invalshoeken;
- benoemen van waarden en belangen van mensen en groepen;
- redeneren over de samenleving van de toekomst.

Mens en maatschappij 25B - De leerling onderzoekt maatschappelijke vraagstukken.

Het gaat hierbij om:

- vraagstukken: duurzame ontwikkeling, historische herinnering, rechtvaardige verdeling, en participatie en inclusie;
- verkennen van vraagstukken vanuit geografische, historische en economische invalshoeken en perspectieven van belanghebbenden;
- gebruiken van relevante bronnen: kaart- en beeldmateriaal, teksten, tabellen en grafieken;
- verbanden leggen tussen mogelijke oplossingen en hun gevolgen voor de samenleving;
- presenteren van mogelijke oplossingen, met gebruik van vaktaal.

25C - De leerling verkent de omgeving van de school vanuit geografische, historische, economische en sociale invalshoeken.

Het gaat hierbij om:

- inventariseren van ruimtegebruik en weergeven in een kaart;
- herkennen en benoemen van erfgoed in de omgeving van de school;
- inventariseren van economische activiteiten, werkgelegenheid en sociale voorzieningen;
- **verkennen welke aspecten van diversiteit zichtbaar zijn;**
- verkennen hoe digitale technologie de omgeving van de school vergroot.

KERNDOEL 26: DE LEERLING VERKENT GEOGRAFISCHE VERSCHIJNSELEN.

[Wordt niet verder uitgeschreven in dit document dat vooral gaat over sociale vaardigheden en burgerschap]

KERNDOEL 27: DE LEERLING VERKENT GEOGRAFISCHE VERSCHIJNSELEN.

[Wordt niet verder uitgeschreven in dit document dat vooral gaat over sociale vaardigheden en burgerschap]

KERNDOEL 28: DE LEERLING VERKENT HOE MENSEN MET ELKAAR SAMENLEVEN.

Mens en maatschappij 28A - De leerling verkent economische keuzes van mensen en mogelijke gevolgen.

[Wordt niet verder uitgeschreven in dit document dat vooral gaat over sociale vaardigheden en burgerschap]

Mens en maatschappij 28B - De leerling verkent invloed en macht in de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- verkennen hoe macht binnen verschillende staatsvormen wordt uitgeoefend;
- **verkennen van de rol van overheden op lokaal, provinciaal en nationaal schaalniveau;**
- **benoemen hoe justitie en politie uitvoering geven aan rechtspraak en handhaving;**
- **verkennen van de invloed van (sociale) media en bedrijven op meningen en gedrag van mensen;**
- **verkennen op welke manieren mensen elkaar kunnen beïnvloeden.**

Mens en maatschappij 28C - De leerling beschrijft hoe mensen omgaan met diversiteit in de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- **uitleggen dat er verschillen bestaan tussen mensen op het gebied van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap en seksuele gerichtheid;**
- **uitleggen dat er verschillen bestaan tussen mensen op het gebied van lichamelijke en cognitieve mogelijkheden, cultuur en taal;**
- **beschrijven hoe waarden en gebruiken tussen mensen van elkaar kunnen verschillen;**
- **beschrijven van diversiteit op het gebied van godsdienst en levensovertuiging: jodendom, christendom, islam, hindoeïsme, boeddhisme en humanisme;**
- **beschrijven hoe mensen met stereotypering, vooroordelen, racisme en discriminatie andere mensen uitsluiten;**
- **benoemen hoe mensen inclusie vormgeven.**

Mens en maatschappij 28D - De school draagt bij aan de sociale en emotionele ontwikkeling van leerlingen en bevordert respectvolle omgang met anderen.

Het gaat hierbij om:

- **aandacht schenken aan emoties en het omgaan met emoties;**
- **bespreekbaar maken van wensen, grenzen, mogelijkheden en beperkingen;**

- stimuleren van veilige sociale omgang, weerbaarheid, samenwerking en conflicthantering;
- aandacht schenken aan relationele en seksuele ontwikkeling;
- bevorderen van respectvolle omgang met seksualiteit en seksuele diversiteit.

KERNDOEL 28E: DE LEERLING NEEMT OP EEN VEILIGE EN VERANTWOORDE WIJZE DEEL AAN HET VERKEER.

[Wordt niet verder uitgeschreven in dit document dat vooral gaat over sociale vaardigheden en burgerschap]